

Knihovna hlavního obytného prostoru vily Tugendhat

foto: Rudolf de Sandalo, MuMB-ODAU

METODICKÝ LIST

pro žáky 7.–9. tříd ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií

VILA TUGENDHAT -

JEDEN DŮM, JEDNA RODINA, JEDNO STOLETÍ

– Proč se knihy a police v knihovně i další vybavení domu nedochovaly a po rekonstrukci musely být nahrazeny věrnými replikami?

Část mobiliáře si rodina v roce 1938 odvezla s sebou při odchodu do exilu. Ke stavebním i destruktivním zásahům do interiéru došlo ve vile v době, kdy byla zkonfiskována gestapem. Během bombardování Brna byly prosklené stěny zničeny následkem tlakových vln a zachovalo se pouze okno naproti onyxové přičce, které bylo spuštěno a chráněno vnější obvodovou zdí. V dubnu 1945 se na devastaci domu podíval Brno osvobozující jezdecký oddíl maršála Malinovského. Zbytky nábytku posloužily jeho vojákům jako palivové dřevo a linoleum na podlaze zničila kopyta koní.

Jednání o rozdělení Československa mezi tehdejšími premiéry české a slovenské vlády Václavem Klausem a Vladimírem Mečiarem

foto: Jef Kratochvil, SDC-VT

– Proč se hlavní jednání o rozdělení Československa odehrálo právě v Brně, ve vile Tugendhat?

Jednání o rozdělení Československa byla náročná a probíhala na více místech. V této situaci se město Brno jeví jako optimálně položené místo mezi Prahou a Bratislavou a vila Tugendhat jako nejrepresentativnější prostor pro jednání na nejvyšší úrovni.

– Jaký význam má pro Českou republiku a město Brno vila Tugendhat dnes?

„Vila Tugendhat je nejvýznamnější stavební památkou 20. století na našem území a proto byla v roce 2001 zapsána do Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Představuje unikátní umělecké a novátorské řešení ve smyslu prostorového uspořádání, architektonického výrazu, konstrukčního systému, mobiliáře, detailu a začlenění stavby do přírodního prostředí jeho okolí.“

(Černoušková, Černá, Liška, s. 1, 2008)

POUŽITÉ ZDROJE: | | | |

ČERNOUŠKOVÁ, D., ČERNÁ, I., LIŠKA, P.: Vila Tugendhat. Brno: Nadační fond vila Tugendhat, Muzeum města Brna, 2008, ISBN: 978-80-86549-48-4.

HAMMER-TUGENDHAT, D.: Ta vila mě zabije [online]. iDnes.cz 18. 3. 2012, [cit. 20. 2. 2013] dostupné z http://bydleni.idnes.cz/tugendhat-cv0-/architektura.aspx?c=A120314_134011_architektura_web

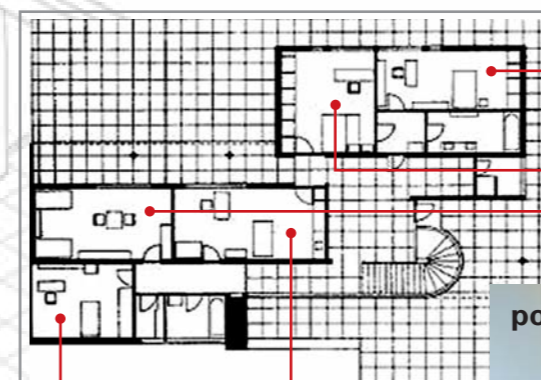
<http://www.tugendhat.eu/>

LOŽNICOVÉ PATRO | | | |

| 1. | Pozorně si prohlédni všech pět pokojů ložnicového patra a pokus se najít alespoň 5 společných znaků, které jsou pro všechny pokoje charakteristické. Zapiš je.

Např.: výhled do zahrady, přístup na terasu, jednoduchost, strohost, dveře až do stropu, ...

| 2. | V půdorysu najdi místa jednotlivých pokojů a šipkami je spoj s příslušnými obrázky. Napiš, komu tyto pokoje patřily (otec, matka, synové, dcera, vychovatelka).

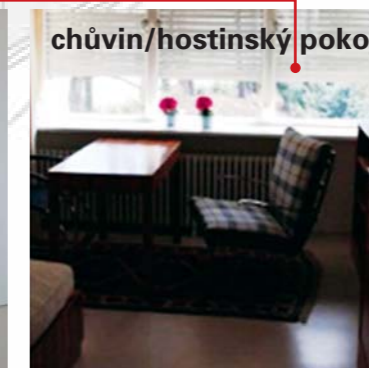
pokoj dcery Hany

pokoj paní Grety

pokoj synů Ernsta a Herberta

chůvin/hostinský pokoj

pokoj pana Fritze

| 3. | Přiřaď k uvedeným jménům fotografie osob majitelů nebo stavitelů vily Tugendhat.

foto: MuMB-FK

Fritz Tugendhat

Greta Tugendhat

Ludwig Mies
van der Rohe

Lilly Reich

| 4. | Napiš, z jakých rodin pocházeli manželé Tugendhatovi.

Z německých židovských rodin průmyslníků a obchodníků (paní Greta pocházela z rodiny Löw-Beer).

| 5. | Napiš, které národnosti žily v Brně v období první republiky?

Kromě obyvatel české národnosti žili v Brně ještě obyvatelé německé národnosti a Židé hlásící se jak k české, tak k německé národnosti.

| 6. | Vysvětli, proč po druhé světové válce zůstali v Brně jen obyvatelé české národnosti?

V období druhé světové války byli Židé vyvražďováni v koncentračních táborech, po druhé světové válce byli násilně odsunuti obyvatelé německé národnosti.

HLAVNÍ OBYTNÝ PROSTOR | | | |

| 1. | Popiš, jaký účel plní popisovaný kámen v hlavním obytném prostoru vily.

Zcela výjimečným kamenným, dekorativním a zároveň funkčním prvkem v interiéru vily je tzv. onyxová příčka. Medově žlutá hornina s bílou kresbou, vytěžená v pohoří Atlas v tehdejší severoafrické francouzské Maroku je ve skutečnosti aragonitový sediment (uhličitan vápenatý).

foto: David Židlický, SDC-VT

| 2. | Popiš, jak jsou řešena okna v hlavním obytném prostoru. Napiš, čím jsou výjimečná.

Elektricky ovladatelná velká okna obytného prostoru o rozměrech 3 x 5 metrů směřují do zahrady. Dala se celá zasunout do podlahy (tedy spíše do přízemního podlaží), takže se obytný prostor mohl organicky propojit s terasou a velkou zahradou obklopující dům.

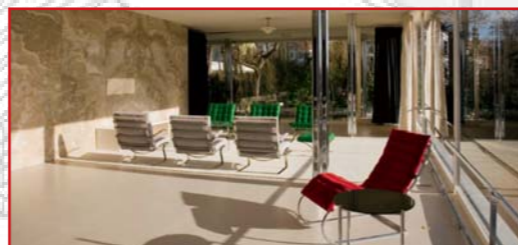

foto: David Židlický, SDC-VT

| 3. | V přesmyčkách najdeš názvy typů křesel vyrobených pro vilu Tugendhat:

DANGUTEH
NOBR

Tugendhat
Brno

TATGTURST
CELONABAR

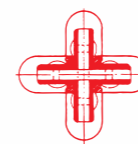
Stuttgart
Barcelona

SUTERÉN | | | |

| 4. | Seřaď a očíslej události ve vile Tugendhat od nejstarší k nejnovější:

- 9 VILA JAKO SVĚDEK DĚLENÍ ČESKOSLOVENSKA.
- 1 SPOKOJENÝ ŽIVOT RODINY TUGENDHAT VE VILE.
- 6 VILA TANČÍ. Noví hosté: Karla Hladká, malé tanečnice, rehabilitující děti.
- 4 VILA A JEJÍ OKUPANTI. Hosté, které nikdo nezval.
- 3 ODCHOD RODINY. Do Švýcarska jako hosté.
- 5 VILA A JEJÍ OSVOBODITELÉ. Je osvoboditel vždy vítaný host?
- 8 PRVNÍ REKONSTRUKCE. Dům nepadne a oficiální hosté města Brna mají kde spát.
- 7 PANÍ GRETA JAKO HOST VE VLASTNÍM DOMĚ.
- 10 SLAVNOSTNÍ OTEVŘENÍ. Jak se vila Tugendhat znovuzrodila pro nové hosty.
- 2 BRIDŽOVÉ TURNAJE VE VILE. Hosté, kteří karty hráli a pomáhali.

FOTOGRAFIE ZE ŽIVOTA VILY TUGENDHAT A OTÁZKY K ZAMYŠLENÍ: | | | |

Greta Tugendhat jako host v roce 1967

foto: Miloš Budík, SDC-VT

V roce 1967 měla Greta Tugendhat poprvé možnost vrátit se do svého domu.

– Pokus se vysvětlit, proč do vily přijela paní Greta Tugendhat až po 29 letech od nuceného odchodu před nacisty. Proč byla ve vile pouze hostem?

Politická situace v Československu po druhé světové válce, zejména po roce 1948, komplikovala rodině Tugendhatových návrat do vlastního domu, přestože rodina požádala o jeho navrácení. Jednání o restituci vily provázely četné obstrukce, úřady se například domnívaly, že paní Greta získala vilu jako arizovaný majetek během války. Veškeré naděje na návrat ukončil 25. únor 1948. Tuhý režim se uvolnil teprve v druhé polovině 60. let a díky této situaci měla paní Greta poprvé možnost vrátit se do svého domu.

Rehabilitační středisko pro děti s vadami páteře

foto: Miloš Budík, SDC-VT

– Jakým způsobem se do vily Tugendhat v roce 1945 dostala taneční škola profesorky brněnské konzervatoře Karly Hladké a proč sem byl umístěn v 50. až 70. letech léčebný tělocvik?

Výhody vily Tugendhat pro taneční aktivity si uvědomila Karla Hladká a proto se i vlastními finančními prostředky zasadila o její uvedení do provozuschopného stavu. Vila jí byla poté pronajata a ona zde svou taneční školu provozovala do roku 1950, kdy dům získal Státní ústav léčebného tělocviku a takřka na třicet let se tak stala vila místem, kde si napravovaly záda děti s vadami páteře.